

# FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus »Fejérmegyei Napló a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására »Fejérmegyei Napló« cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án

Előfizetési árak:  
Égészévre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.  
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:  
**BILKEI FERENCZ.**

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.  
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent-István-tér 1.  
Egyes számok kaphatók: Rotter L., Weisz H. és Krausz V. tőzsdéjében.

## Ebredünk-e igazán?

Irta: **Spectator.**

III.

Joggal kérdezheti a tisztelt olvasó, mire való volt a katolikusok sérelmeit szóvátenni? Megfelelünk a kérdésre nyíltan, világosan. Ha látjuk azt, hogy ellenségeink a legalálobb esz-közöktől sem riadnak vissza ott, hol rágalmazásunkról, meggyanúsításunkról van szó — ha látjuk azt, hogy neves emberek folyamodnak a történelmi hazugságok kérésértéki fegyveréhez, hogy a katolikus egyházon s annak nagy alakjain egyet-egyét üssenek: térjünk már egyszer magunkhoz és legyünk önértzetesek. Ha már nincs alkalmunk vagy lelkierők egy tisztességes, nem mondok katolikus, csak részrehajlatlan történelem végig olvasásához, hogy abból tanuljunk meg már egyszer azt, hogy a katolikus embernek egyháza multjárt nincs szégyenkezni valója; legalább azt lássuk be, hogy *ma nem mi vagyunk a tőrrelmellenek.* Arczunkba szökik a vér a szégyentől, ha látjuk azt, miként lapul meg gyáván a társaságban egy-egy hiányos történelmi műveltségű katolikus ember, ha kilövik ellene az inquisitók ostoba nyilveszejét a jellemtelen apostata Llorent mocskos arzenáljából; ha a Bertalan-éjéről, a jezsuitákról, no meg a középkorról tesznek előtte említést. Ugyan mikor

## A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

### Nagy időkből.

Irta: **Minimus.**

VI. Váratlan mentő.

A dunamelléki kis házba betelepedett a szomorúság. Pedig mekkora volt az öröm még csak néhány hét előtt is. Mintha a beteg asszony lázalmi egyszerre valóra váltak volna, úgy jelent meg ágya mellett Torday, a férj, az atya, kis gügyögő jószág boldog apja. Aztán el is tűnt mindjárt, mint a lázalmokban szokás, s azóta hirt is alig kaptak felőle. S a halovány, szénvedő asszony busan jár-kei a vizparton; várja a hajókat, hátha egyszer csak megjelenik, délcégen, szépen, minőnek utóljára látta.

A Duna-parton apró kikötő-féle van; nyomorult mozgó hid az egész, kőfalat, gátat, mindent összeromboltak akkor, mikor az orsztrák vontatóhajókat a víz tetején légberöptették. Néha jön egy-egy hajó, alig pár utas lézeng rajta, meg se állanak a kis falunál. Minek vizsgáltságát meg magukat minduntalan. Jönnek másforma utazók is, tutajokon, egy-egy lélekvesztőben, éjjel. Ezek már kiszállnak, csak hogy a hatóság nem vesz tudomást róluk. Eltűnnek az apró házakba, onnan meg ki a vidékre. Menekülnek.

Szomorú idők. Sokkal jobb volna a másikkikötőben lenni, a hova ő úgy is mindennap el-

tanuljunk meg már egyszer e sületlen handabandák ellen komolyan, történelmi alaposággal tiltakozni?

Restelkedve halljuk, mint nyilatkozik sok-sok katolikus ember inkább liberális műveltsége folytán, mint rosszakarattból kicinyölőleg az egyházzól, melynek gyermeke, annak papjairól, amint ezt más vallásu embereknél, sohasem látjuk, a vallásról, melynek tanítását legalább is *illenek* hinnie; katolikus képviselő miként hasonlítja össze egyháza szertartásait Barnum cirkus mutatványival; katolikus író miként pellen-gézezi ki hitvány alakjával ország-világ előtt a saját vallása papját, mint beszél kétértelműségeket a Boldogságos Szűzről, csak azért, hogy jó hazafinak vagy liberálisnak, vagy ha úgy tetszik, mindkettőnek lássék a Lipótváros publikuma és kritikusa előtt. Több műveltséget, több bátorságot, több katolikus önértzetet szeretnénk már egyszer látni.

Ma ott vagyunk, hogy ha egy vallásáért, egyházáért sikra szállani kész szilárd jellem akarunk látni, azt csak itt-ott mágnásaink között vagyunk képesek fölfedezni. Tisztelet, becsület a kivételeknek, általánosságban szólottunk. Ha egy kissé gondolkodunk, hamarosan rájövünk e leíss furcsának látszó tünemény okára. Mig arisztokráciánknál az a fejlődő ifju lélek meglehetősen el van zárva attól a káros befolyástól, melyet a

jár, a szomorúfüzök árnyékában elmélázni, a temetőbe. Odahaza nem mer sírni. Tudja jól, kevésbé kíméletes emberek megmondták neki, hogy Tordayt halálra ítélték. Tudja, hogy az öreg asszony csak ő előtte titkolja a rettenetes valóságot, mert nem akarja megfosztani a reménytől a várakozás reménykedésétől.

Valóban, a két jó lélek egymást ámitotta csupa gyöngédségből. A öreg asszonynak Bárdy ügyvéd titokban mindent elmondott, azt is, hogy neki terve van Torday megszabadítására. Csak hogy annak már sok ideje van, s azóta se üzenet nem jött, se az ügyvéd nem került vissza. A jószágos lélek magába rejtette fájdalomát, nehogy a lábadozó beteg valamit megtudjon. Csöndesen vigasztalgatták egymást, s ha este kiültek az udvarra a csillagok ég alá, ki nem fogytak a férjnek, a fiúnak emlegetéséből.

Egyik este, mikor az egyedüllet s a kínos bizonytalanság kétszeres súlylyal nehezedett rájuk, elhatározták, hogy elmennek T... be, hátha a káplán tud valami hírt mondani az elveszetről.

Másnap előállt az echós kocsi, a melyben akkor idejöttek. A fiatal asszony gyermekes örömmel helyezkedett el benne. Arczára kiült az öröm egy leheletnyi pirja, alig tudta kivárni, mig az öreg gondoskodva járt-kei a kocsi körül. — Még ezt a kendőt, még ezt a csomagot, hátha szükség lesz rá, a kicsikének minden kell az uton. — Mert azt is magukkal vitték természetesen.

Gedő bácsi is ott szulogyott a lovai körül.

korszellem gyakorol az emberre, mig itt egy-egy bügő vallásos édes anya, jó nevelő, hiteért telkesedő éi áldozatot hozni kész atya, vagy a családi tradíciók igen sokszor egész életre kiható jótékony benyomásokat gyakorolnak arra a mindent akceptáló jellemre, melyet viaszhoz szoktunk hasonlítani: addig az egyszerűbb családok gyermekei csaknem mindig védtelenül annak kiszógalatva annak a légkörnek, melyről legutóbb Magyarország vallás- és közoktatásügyi minisztere szólott, melyben ő s vele oly sok milliók *szóval* s melynek hatását oly szomorúan vagyunk kénytelenek katolikus férfainkon tapasztalni.

Nagy örömünkre szolgál, hogy nem mindenütt van ez így, a szomszédban már iparkodnak az állapotokon változtatni, Ausztriában már nem divat a vallási közöny; sajnos, mi még csak a kezdet kezdeténél vagyunk.

Évről-évre halljuk, hogy Bécs katolikus intelligenciájának színe-java (a férfiakat értjük) ezer száma nagy lelkesedéssel saráncokol Nagy Lajos királyunk templomába Mária-Czellbe, s mi kiket pedig annyi felemelő emlék füz e helyhez, hol maradunk e tekintetben? Egyszer tettük meg az ötvenes évek végén, mikor hazánk halni készült, mikor láttuk, hogy már csak a magyarok Nagyszasszonya segíthet rajtunk.

Épen a napokban olvashattunk fényes ne-

Minden szerszám a helyén volt már, de azért mégis talál mindig valami igazítani valót. Valaminthogy a pipa is csak akadék. Gedő bácsi egyébként kemény ember a talpán; ha öire kel-nének, a sok kehes osztrákok tuczatszámra vagdálná földhöz, szokta volt mondani, — csak a puskától félt. A hatvan éve miatt elment volna «németet» verni, de az ágyut nem szerette, kemény annak nagyon a magva. Rossz nyelvek ugyan azt beszélnek, hogy Gedő bácsit még a felesége is megveri, de ez talán nem is igaz.

— Elviszem én a nemzeti asszonyokat gyöngyön, nem kell busulni, ha egy ármádia kózák kerül is az utunkba.

— Jól van János, hát csak induljunk Isten nevében!

S az echós szekér kidőcögött lassan a faluból, a szomorúfüzes temető mellett. Olyan egyszerre hallgattak el mind a ketten, mintha egy közös gondolat akasztotta volna el a beszéd folyását. A fiatal asszony csöndes bánattal tekintett az ismerős bokrokra, virágokra, a bizalmas búvóhelyekre a halottak lakásai mellett, a hova úgy odaszokott fájdalommal. Most kínos erőködéssel szeretne egy pillantást vetni a jövőbe, éle-e, vagy halál? Az öreg mereven nézett be a hullámzó fűv s irhantok közé; ő már régen egy *ilyent* lát mindig.

Mentek, mendégáltak szép lassan a Duna mellett egy darabot, később egészen Gedő bácsi helyismeretei szerint. Schol se bántották őket.

**Áruház**  
**a „Kék Csillaghoz“**  
Székesfehérvár, Nádor-utca.

Bámulatos olcsó szabott áron árusítunk!  
Azonnali fizetésnél még külön 5% engedmény!  
Vidékre minták bérmentve küldetnek!

A „Kék Csillag“ szenszóxlója!  
Egy egész konfekció üzletet bámulatos olcsó áron megvettünk és potom olcsó áron árusítunk.  
Elegáns tavaszi kabát selyem sylk bélféssel 3.50 || Elegáns tavaszi gallér selyem sylk bélféssel 3.25  
Minden versenyt kizáró olcsó árak bármily cikkben!

Mai lapunk 6 oldal.

veket, melyeknek viselői igaz áhitattal vettek részt a tizezer emberből álló körmenetben, mely a bécsi férfiak misszióját bekoronázta. Felemelő megnyilatkozásai: az élő hitnek, az igazi vallásos meggyőződésnek; melytől mi még oly távol állunk!

A mi állapotainkra szomorúan jellemző, mint iparkodik a katolikusok sok ezrei által olvasott és fenntartott Budapesti Hírlap a trónörökös feleségét kimosni a körmenetben való részvétel vádjából.

Megjegyezzük, hogy midőn a vallásos öntudat, vagy mondjuk: öntudatos vallásosság hiányáról szólunk, nem beszélünk általánosságban az egész Magyarországról, csak katolikus férfiakról.

A reformátusok konventjei évenként több napra összehozzák társadalmi és politikai életünk reformált vallású vezetőit, hangadó elemeit, kik nem tartják méltóságukon alulnak felekezetiük ügyes-bajos dolgaival foglalkozni, azok elintézéséről tanácskoznak; nálunk minden vallásos ügy a papok dolga. Jól tudjuk, hogy elleneink itt újra az autonómiával állanak elő, hogy majd ha az meglesz stb., de mi csak azt mondjuk: »timeo Danaos«; a Polónyiaktól, Olajyoktól, Győrffyektől ments meg Uram minket! Először vallásos, hitbuzgó (nem »jó«) katolikus férfiakat kérünk, aztán autonómiát!

Az itt elmondottak s ezekhez hasonló tünetek azok, melyek némi aggodalommal töltenek el bennünket, ha a jövőre gondolunk. Remélhetjük-e vajlon ily körülmények között, hogy még valaha virradni fog? Elfogunk-e valaha oda jutni, hol a német és osztrák katolikusok vannak? Bizonj merjük állítani, hogy igen! A kilencvenes évek egyházpolitikája megteremtette a maga gyümölcsseit, de nem olyan irányban, mint azt elkövető hitték. A zsidó-szabadkőműves irányzat akkor azt hitte, hogy az első hurkot szorítja a magyar katolicizmus nyakára, mely azt az utána következők segítségével okvetlenül meg fogja fojtani. Nem így történt. A fegyver hátrafelé sült el s az első nagy harc sebesültje a zsidó-liberalizmus lett.

Az echós kocsi kissé kényelmetlen alkalmatosság, de megvolt a haszna is. Egyszerű szegényes formája; gyümölcsös tótot, muzsikussal család, vándorló színészeket, mindent bele lehet képzelni, csak uri embert nem igen keresnek benne. Békén maradtak zsványtól, kémektől, gyöngye asszonyhoz kinek mi köze. Akkor még nem volt olyan fölötte nagy a kormány atyai gondoskodása és mindenre kiterjedő figyelme, mint néhány hónap mulva.

Estére hajlik a szeptemberi alkonyat. Az utat két oldalt sötétre való erdő rengeteg sűrűje takarja; tán madár se rebben, olyan mozdulatlan minden a könnyű esti levegőben. A poros uton Gedő bácsi fecskéi poroszkálnak, — kissé gondolkozva haladunk, — véli az öreg — no de beürült már, nem adok rá egy kis órát!

Nem felelt senki. Elbólintottak mind a fardtságtól. Ő meg neki fog megtölteni a pipáját. Nem úgy hamarosan, mint dologidőben, mikor az ember még a körmét se verheti le illendően a kovával; hanem akkurátusan, mint vasárnap délután szokta. Először ki kell verni a pipát, aztán megpróbálni, szelel-e; aztán kerül csak elő a dohányzacskó. Azt körül kell tapogatni először, nem ült-e keményre benne a jóféle verpeléti, ha igen, meg kell tenyerezni jobbról-balról, lassan, tempóval.

— Hopp, megállj! — kiáltott valaki Gedő bácsi felé az utról, aminthogy a lovak nagyot horkasztva meg is álltak, az öreg pedig majd lefordult az ülésről ijedtében.

Hosszucsizmás uriforma alak állott az ut szélén.

— Hiszen állunk már, instálom, — ámbátorkodott az öreg, — csak sokáig ne kelljen, mert estéig be kell érniük a faluba.

— Érnünk? Tehát többen is vannak a sze-

Tudjuk mi azt jól, hogy ez még csak a küzdelem kezdete. De ha az eddigi eredmény egy pár ezer katolikus ébredése volt is csak, ezt nem szabad kicsinyelnünk. Bátran nézzük a beigért támadások elébe. Hogy még mindig gyengéik, szervezetlenek vagyunk, azt csakis annak tudjuk be, hogy még mindig sokan alusznak. Várjunk csak, fel fognak ezek is ébredni; s majd ha mindazok, kiket az érdek, az emberi tekintetek, a családok remény most még álomban ringatnak, megmozdulnak, az lesz az ébredés! A keresztény anyaszentegyházat a máglyák tüze tisztította meg s tette ragyogóbbá az arannyal; a gyengéik a római amphitheatrumban a vadállatok előtt lettek hőskölké; s hogy közelebb álló példára tekintünk: a német katolikusoknak a Bismark herceg börtönei homályában nyitlak meg szemek, ott erősödtek meg izmaik, ott ismerték fel hatalmuk nagyságát. Ha ezeket az idöket akarjuk bevárni, ám rajta, ellenfeleink nem alusznak!

De nem, mi hisszük, bizton reméljük, hogy nem fogunk ennyire jutni! Az a régi »léggkör« tünöfélben van már, a régi emberek helyébe újak lépnek, kiknek csontjaiban velő, ereiben vér van, vér, mely egy szent eszméért buzog, lángol: a keresztény Magyarország boldogságáért!

A keresztény ifjuság mozgalmá mind nagyobb hullámokat ver a közéletben s ez előtt mint hitvány homok tűnnek el, semmisülnek meg egykor félelmes jelszavak; s mozgalom szent tüze, mely a keresztből táplálkozik, felgyújtja, elégeti azokat a szalmával kitömött bábokat, kiket isteneknek hitt a régi léggkörben felnevelkedett generáció!

Új idöket látunk közeledni, midőn Magyarország keresztény polgárai nem törnek szentségtelen kezekkel egymás szentélye ellen, megszűnik a kölcsönös féltékenység; katolikus és protestans kezét fog a közös édesanya, a keresztény magyar haza védelmére.

Szóval: *Ébredünk!*

kérben. És hova szándékoznak? — Erőssen idegen kiejtéssel beszélt, a mi az öreget szerfölött mulattatta. Csak puskája ne volna, eb az inge!

Igen is többen vagyunk, instálom — kezdett neki, — én volnék, meg a nemzetes asszonyok...

— Ki az a nemzetes asszony?

— Én vagyok — szólalt meg az öreg asszony a szekér előreszéjéből. A hangos szóváltás felébresztette s épen jókor kapta ki az öreg szájából a szót, mielőtt mindent kitálat.

— Ah, hát így vagyunk? — s látható érdeklődéssel közeledett a kocsihoz. — S hova tartanak?

Az öreg asszony látta, hogy az ismeretlen minden áron beléjük akar kötni. A könyörgés úgy sem használna, jó lesz erőlyesen beszélni.

— T... be igyekszünk uram, s pedig haladék nélkül; s azért nincs módunkban itt az ut közepén tárgyalásokat folytatni. János hajtson!

Gedő bácsi öreget hümmentett a parancs-hoz s kézbe kapva a gyeplőt, amugy magyaráz közibe teremtett volna a lovaknak, ha az idegen a puskát elő nem kapja.

— Csöndesen, öreg, mert lelövöm, ha veszteg nem marad. Itt nekem van jogom parancsolni.

A durva hangra Gedő bácsinak inába szállt a bátorsága; az öreg asszony is rémulve intett hátra menyének, hogy maradjon csöndesen, mert zokogni kezdett.

— Jól van, uram. Ha minden áron védteleneket akar támadni, végezzé dolgot fetszése szerint.

— Én a magas kormány nevében felszólítom az utasokat igazolják magukat!

— Én örvény Tordayné vagyok.

— Kihez indulnak a faluba?

— Tóth István káplánhoz.

## ÚJDONSÁGOK.

— **Kitüntetés.** Dr. Zichy Gyula gróf pápai tiszteletbeli kamarást Ő Felsége a másodosztályú vaskorona renddel tüntette ki. Mint már lapunk legutóbbi számában említettük, a gróf a szerdai királyi audiencián a legkellemesebb benyomást kellette a Felsőnéél szelid, megnyerő modorával, a mi a kitüntetés alkalmával örvendetes külső kifejezést is nyert. Benuünket és mindazokat, a kik a némes grófort ismerik igaz örömmel tölt el a királyi kegynek ezen megnyilatkozása s őszinte szívvel kívánjuk dr. Zichy Gyula grófnak, hogy azokat a kiváló tulajdonságokat, melyeket az egyházi rendbe vitt, minél előbb és minél szélesebb körben kamatoztathassa. A felébredt keresztény szellemnek szüksége van a hozzá hasonló istápolókra, a kik Krisztusért, az egyház javáért lesznek papokká és emelkednek egyházi méltóságra, a kik bátran és szabadon, az elvek feladása nélkül szállhatnak sikra az egyház érdekeiért azzal a hatalommal szemben, a mely a miniszteri fölviágosultság más levegőjébe burkolózza, az Isten helyett önmagát óhajtja tömjéneztetni.

— **A székesfehérvári Oltáregyesület** boldog emlékü alapítója dr. Steiner Fülöp püspökért védszentje sz. Fülöp apostol napján — május 1-én — délelőtt 10 óraker a szeminárium templomban bemutatandó csendes sz. misére az egyesületi tagok ezennel meghivatnak.

— **A honti főispán.** Az egykori tüzes vért, *lissza* függetlenségi elvű Lits Gyula a liberalizmus lépcsőjén elérte azt a magaslatot, a honnan már csak bukni lehet. Nemcsak megedezett a husos fazék mellett, belé is nyulhatott s ugyan csak két marokra fogta a dolgot: honti főispán lett. Persze Honiban nagy lön erre az öröm s bár csak elvűségéről, illetve változtatásáról ismerik az új vezért, a hivatalos apparatus erősen dolgozik a fogadtatás alkalmával kifejtendő fény és pompa érdekében. Meleg hangu megkeresést

— Igen? Van-e még valaki a kocsiiban?

— Igen, a menyem, Tordayné.

— Jöjjön elő. Tele a vidék lázadókkal. A legnagyobb szigorra és elővigyázatra van szükség a magas kormány ellenségeivel szemben.

A fiatal asszony előjött a kocsi fedél alól. Az idegen szemtellenül kutató pillantással nézte végig a félhomályban a szép, halványarcú nézőt.

— Miért mennek a káplánhoz?

— Bocsanát, ez magánügy, — szólt méltatlankodva Tordayné.

— Ez nem magán, hanem államügy. Torday részt vett a lázadásban, a káplán pedig a legnagyobb mértékben gyanus egyéniség. Látniadják, hogy jól vagyok értesülve. Ha most nem kapok feleletet, majd kapok később, mert kénytelen vagyok az utasokat letartóztatni.

— Abból semmi sem lesz, — szólt meg hirtelen valaki a henczög háta mögöl. A nők csak azt látták, hogy a cserjésből egy fiatal ember lép elő, kikapja a puskát a meghökkenett ur kezéből, hátralép és kategorikus rövideggel parancsolja:

— Takarodjék!

— De kérem!

— Takarodjék és hátra nézni ne merjen, mert lelövöm. Előre!

A fegyver kattant, s a meglepett jeles férfinak a térdei is összevörösödtek ijedtében. Még szeretett volna mondani valamit, de jobbnak látta mégis meghátrálni s a következő percben csak folyton távolodó alakját lehetett látni a nyilgyenes uton.

— Bocsanának meg, — mondá a fiatal ember, — váratlan meglepésemért. Az erdő szélen figyelmeim kísértém az egész jelenétem s kötelességemnek tartottam közbelépni testvérem ismerőseiert.

ntézett: a vármegyei alispánjához is, hogy legyen szíves, új otthonába kísérni az ismeretlen főispánt. Hát bizony erre nagy szükség volt, mert egybéként itt — nagyon helyesen — állig jutott volna észébe bárkinek is: A többrázás nyomában megkezdődött s, most már befejezett tény, hogy Lits Gyula, innen indul Selmeczbányára és kíséretében lesznek: Fiáth Pál báró főispán, Zichy Jenő gróf, Eszterházy László gróf, Sárközy Aurél, Libits Adolf, Kereskényi Gyula, Talián Vilmos, Rosenfeld Henrik, Huszár Agost és fia Huszár Dezső, Szüts Jenő és Taraffás Béla.

**Dr. Laufenauer Károly** egyetemi tanár, az országos híres ideggyógyász ma reggel 9 órakor Budapesti lakásán szívizéhdű és következtében 53 éves korában meghalt. A jeles orvos-tanárt városunkban a Havranek és Laufenauer-családok gyászolják.

**A választások.** A fejérvári szabadelvűpárt ujjong örömben, még azok is, a kik nagy fittyekkel vágják ki, hogy nekik nem kell tizezer holdas mágnás. Zichy Jenő gróf szíveskedett elfogadni a neki felajánlott mandátumot, kijelentve egyszerűen, hogy az egyházpolitikai törvényeket a felekezeti béke okáért nem óhajtja megbolygatni. Persze ez egy kissé fures. Zichy Jenő grófról tudjuk, hogy a felekezeti béke okáért lépett ki a szabadelvűpárt kötelekéből akkor, a mikor az egyházpolitikai törvényeket tárgyalni kezdték. Ha azok a törvények sértették a katolikusokat akkor, sértik, vágják ma is, hiszen semmi enyhítő körülmény nem jött azóta napvilágra, sőt a mint nap-nap után tapasztaljuk, a tisztelt liberális Széll-kormány mindenkit igyekszik kibékíteni, csak a katolikusok arcába vág újabb és újabb sértéseket, kanczelparagafusokkal, az autonómiában való visszaütésü ridég álláspontjával, a keresztkérdésben való keresztényellenes magatartásával, iskoláink ellátásával, vagyis elkereszténytelenítésével. Vagy talán csak a felekezeteknek a békéjét kívánja látni a gróf ur s a katolikusokkal nem törődik? Ne higgye, hogy ott a béke és a megnyugvás szava hangzik az egyházpolitikai törvények nyomán. Méltóztassék elolvasni bármely egyházkerületi gyűlést, akár a kálvinistákét, akár

— Hogyan? Testvére Ön a káplán Urnak?

— A fiatal ember meghajolt. — Csak a fatügg kísérhetem Önöket, nekem mennem, me-nek-innóm kell, ha még lehet. A pásztor gunyhópál öltözöm át paraszt gunyába, hogy meg ne ismerjenek. Testvéremnek mondják el mindent, ő talán meg tudja önöket védeni a megszalasztott ellenség ellen.

— Torday kapitányt, férjemet ismérte? — kérdé-möhön a fiatal asszony.

— Nem volt alkalmam megismerni. De ha nem tévedek, Bárdy ügyvéd emlegette.

— Bárdy itthon van?

— Ma délelőn érkezett.

— S mit mondott Tordayról — kérdék mindketten részkető várakozással.

— Sikerkült megmentésről beszélt, s azt mondá, hogy Torday biztonságban van. Hol? nem tudom, mert én akkor már indulóban voltam.

— Hála a jószágos Istennek, — sóhajtá az öreg asszony, míg menyee görcsös zokogással borult nyakába. Mintha a sokáig gyűjtögetett, réjtégett fájdalom épen az örömhír pillanatában találta volna meg a kiutat, könnyekben olvad fel, de a melyeken keresztül nem temetői bánat, hanem a derűsebb jövő mosolygó képe integetett a merengő lélek felé.

A falu végéhez közeledtek. Apró, féjér házak tündeztek elő a homályos levegőben, az életnek is kezdett némi kis zaja hallatszani. A két, sokat szenvedett nő egymást átölelve ült a kocsiiban, s türelmetlenül várták a pillanatot, mely megerősíti az örömhírt.

Gedő bácsi pedig fejét vakarva gondolt a selmezi pipájára, mely bizony ott maradt az uton darabokban, a mint leejtette. Mégis csak nehéz idő ez a háborus idő!

a lutheránusokéit, rendszeren egész listát sorolnak fel azokról a károkról, a melyeket nekik az egyházpolitika okozott. Sőt — többet mondunk — maguk a hívő zsidók is belátják, hogy liberalizmus vivmányai, az egyházpolitikai törvények, nekik csak veszedelmükre vannak. Mi tehát kormánypárttal nem alkuszunk s osztjuk azok véleményét, a kik azt mondják, hogy önzertes, válláshoz hű katolikus ember nem állhat ennek a kormányrendszernek székértelői közé. A mint halljuk: Kalocsay Alán, engedve nagyszámú hívei óhajának, elfogadja a jelölést és akkor — bizonyosra vesszük, hogy az ellenzék kivétel nélkül zászlai alá fog sorakozni.

A ráczalmási kerületben az utóbbi öt év alatt a néppárt hatalmas megerősödött. Nagy Gyuláról, a nagy némáról szó sincs többé. Pajzs (Pick) dr. ur nem akarja magát kitenni a biztos bukás veszélyfutasának. Ha Kenessey lép föl, hasonló gyászos eredményt ér. Beszélnek egyesek Erdőssy Bódognak, a jó szónok hírében álló ciszterciata tanárnak Kossuth-párti programmal való fölléptéséről. Mi ezt a kombinációt egyszerűen lehetetlennek tartjuk. Egy katolikus pap-tanáról nem tételezhetjük fel, hogy helyet foglalhatna oly pártban, a mely nyíltan a Bánfiypárt eszméinek megerősítésében, illetoleg visszahozásában utazik, a mely a katolikusoknak még a kormánytól is durvább ellensége, a mely a judeo-liberális elvek leghűségesebb leteteményese. Ily pártot katolikus pap nem támogathat, a mint nem is támogat egy sem. A Kossuth-párt nyílt ellensége a szövetkezeti ügyeknek, ellene küzd nyíltan az országgyűlésben, annyira, hogy Széll Kálmán és Darányi miniszterek képtelenek leinteni őket a mélyen tisztelt zsidóság tetszésének megnyerésére irányuló inlyenű farkosválásairól, azt pedig Fejérmegyében ma mindenki tudja, hogy a szövetkezeti ügy áldásairól az utóbbi pár esztendő alatt épen a ráczalmási kerület lakosai szereztek alapos tapasztalatokat, a ki tehát őket az Eötvös-pártnak, a szövetkezetek nyílt ellenségének programjával akarná megnyerni, az el lehet készülvé a biztos bukásra.

A váli kerületben Szüts Jenő főszolgabíró mindenképen igyekszik megerősíteni a pártját. Most járja a kerületet s a mit a hivatalos apparátus, a különféle örmököttelesek, a tole való szabadulni-vágyás — szomoveatur ut amoveatur — kivihet, meg is történik. Csakhogy nagy baj ám az is, hogy ellenzékük is vannak a kerületben, a kiknek a liberális »mészesmadzag-kormány« (pardon! a plagizálásért) nincs inyűk szerint, a mely csak ígér, de adni csak a terhekhez ad ujjabakat. Ellene Eötvös Bálint és Vajay István dolgoznak. Hogy ezek alapján az Ugron-párti Vajaynak győzelméhez alapos reményünk lehet, egyszerű számításon alapszik: Szüts és Eötvös megosztják a kerület nem katolikus választóit, a mélyen tisztelt zsidóságot és a kálvinistákat, mivel akár a kormánypártot nézzük, akár az Eötvös-Kossuth-pártot, irántuk a katolikus választók bizalommal nem lehetnek s ha így azok, — mint leglauzibilisebb — összetartanak Vajay Istvánnak megválasztását bizton remélhetjük, mert az Ugron-párt programja iránt, ha az a reviziót is felveszi, minden katolikus rokonszenvvel viselhetetik. Vajay vasárnapig még nem volt a kerületben s szynpatikus megjelenése, kitűnő szóközi képessége nagy reményekre jogosítja.

A sár-keresztúri kerület megmarad öreg kuruczoknak, Madarász apónak.

A bodajki kerületre bizton számíthat a néppárt, hiszen az általános választásoknál csakis a legdurvább Bánfiy-rendszer, 5-600 szavazatnak lelkiismeretlen eliskasztása juttatta a kormánypártunk győzelmét.

**Ikolalátogatás.** A székesfejérvári kath. főgimnázium miniszteri biztosa, Fenyvessy László veszprémi főispán eme minőségben ma szerepelt először. Szecczy Gyözög igazgató kalauzólása mellett ma délelőtt meglátogatta a négy felső osztályt s görög pótló alatt a kérdésezt gyakran személyesen vezette. Nagyon meg volt elégedve az elért eredménnyel s a tanári karnak elismerését fejezte ki. Este fél 8 órakor a miniszteri biztos: tiszteletére a Rend bankettet ad, melynek folyamán az ifjásági énekkar énekel.

— **Tejszövetkezet.** Örvendetes hírek érkeznek nap-nap után a megye minden részéről. Mintha öntudatra ébredtek volna a mi gazdáink, elfogadják a jó tanácsot s nem ölbetett kezekkel várják a jó szerencsét, hanem munkálkodnak a saját anyagi javuk előmozdításán. Legutóbb a tejszövetkezet érdekében Sár-Abán tartott igen népes értekezlet, melyen a sárkeresztúri előjáróság is résztvett. Az aláírás nyomban meg is kezdődött s az értekezlet nemes lelkesedéssel kimondta, hogy még e hó 30-án megtartják az alakuló ülést is. Mint értesültünk, holnap Pátkán és Lovasberényben lesz hasonló értekezlet, melynek jó eredményét a már most mutatkozó nagy érdeklődés biztosítja.

— **A vadászterület felosztása.** A városi tanács a Székesfejérvár határában levő vadászterület felosztása tárgyában tegnapi hozta meg a közgyűlés elé terjesztendő véleményes jelentését, mely szerint a vadászterület három részre volna osztandó: 1. a lovasberényi uttól a moóri utig terjedő rész; 2. a moóri uttól a határ nyugoti részén a csikvári utig; 3. a lovasberényi uttól a csikvári utig az egész alsó határ. Ha azonban az ekként három részre tagolt határ bérbeadható nem volna, akkor ismét ösztatlanul fog bérbeadni a tavalyi kiküldési áron.

— **Gyilkos és öngyilkos.** Az emberi élet értéke lassankint már teljesen elvész. Néhány garasért embert ölnek, a legcsekélyebb baj ember életbe kerül; kötéll, víz, mérge, golyó mind-mind már csak arra való, hogy a vallástalan éra gyilkos bacillusait az emberi élet ellen irányítsa. Legutóbb a Nádasdy gróf birtokán, a Nádasd-Ladányhoz tartozó Réthy-pusztán dördült el a fegyver kétszer egymásután, hogy két élet fonalt vágja el. F. hó 25-én d. e. 10 óra tájban Erhardt György uradalmi gazda maga köré gyűjtötte a cselédséget, hogy kijelölje nekik a konvencziós földeket. Simán folyt le a dolog annak rendje-módja szerint, mindenki belenyugodott a köztisztletben álló gazda határozatába, csak Péni Kálmán kerülő nem, a ki mindenáron a gazda földje mellett szeretne volna látni a magáét. Zsörtölődött egy darabig s aztán a gazdához fordult e kérdéssel: »Kinek a parancsból történt ez így?« A gazda mosolyogva adta meg a választ: »Az ispanéból!« Majd hozzá tette: »Hát ha én akarom így?« A feleletre feleletet kapott: »Hát maga akarja, na akkor...« s nyomban lekasztotta válláról Péni a kétszövű fegyvert, meghuzta a ravaszt s Erhardt szíven találva holtan terült el. A körülállók rémülve siettek a vonagló tetemhez s e közben ismét lövés zaja reszkettette meg a levegőt, a gyilkos fején vérző seb jelezte a golyó munkáját. Ekkor már két halott párolog vére festette vörösré a zöldelő pázsitot. A pusztá népe megvetéssel fordult a gyilkostól, ki mellett özvegye s két árvája könnyezett; megható volt azonban, midőn a nép ébresztette a jószívű gazdát s midőn ráborult az özvegy és hat árva a gondos, jó apára, hangos zokogásba tört ki a jelenlevők nagy tömege, mely tegnap a temetésen megismétlődött. A vizsgálót: ez ügyben Komiss Boldizsár th. főszolgabíró és dr. Vizeleki Frigyes járás orvos tegnap meg-ejtették. Nem volt hosszantartó, két haláleset beállt kellett csak konstatálni.

— **Névváltoztatások.** Webermann Jakob helybeli lakos, valamint kiskoru gyermekei vezetéknevüket Takács-ra, Guttenberg Imre és kiskoru Jenő fia helybeli illetőségű, budapesti lakosok vezetéknevüket belügyminiszteri engedéllyel Galambos-ra változtatták.

— **Szöllőtulajdonosok figyelmébe.** mindazok, a kik székfőnégre igényt tartanak, abbeli szándékukat Almássy János városi alkamarsnál május hó 1-ig annál is inkább jelentsék be, mert e határidőn tul előjegyzések el nem fogadtatnak.

— **A konzerv-gyár.** Addig-addig vajudik a dolog, míg végre talán mégis lesz konzerv-gyárunk. Tschurtschenthaler Alajos bozeni konzervgyáros eddigi kísérletei dugába dőlven most már a saját rizikójára akarja tervét megvalósítani. A mennyiben az általa befektetni szándékolt összeg 250 000 koronára rug, a város ajánlata is megváltoznék és pedig úgy, hogy 20 hold föld helyett csak 10 holdat engedne át, illetve a város által mostanában megvett sörház épületet a hozzá tartozó telekkel. A vállalkozó f. hó 24-én járt a ministeriumban a kiszékelendő szubvenczió végett s ugy látszik eredménytelenül járt Budapesten, mert ma már Székesfejérvártól Havranek polgármesterrel folytatta tárgyalásait.

— **Temetés.** A városi takarékpénztár épülete két napon át valóságos búcsujáró hely volt. A fekete drapériákkal bevont gyászterem ravatalán gyertyafényben fekvűt megboldogult Lauschmann József, a nagyrabecsült tisztviselő hült teteme, oda zárandókoltak a rokonok, jóbarátok, tisztviselők, hogy még egyszer lássák a távozót. Tegnap delután 4 óra tájban a városház-tér megtelt intelligens közönséggel, hogy elkísérjék utolsó útjára a kedves halottat. A gyászoló családon kívül ott voltak még a honvéd tisztikar Zurna altábornagyval, a pénzügyintézetek, hatóságok képviselői, egyletek, társulatok testületileg, továbbá a Ferencz-József nőnevelde és árva-ház növendékeikkel. Impozáns volt a részvét megnyilatkozása. Nyugodjék békével!

— **Köszönetnyilvánítás.** Isteben boldogult jó atyánk Lauschmann József elhunyna által okozott mérhetlen bánatunkban az őszinte részvét érzelmei oly impozánsan megható alakban nyilvánultak, hogy elmulaszthatlan kötelességünknek ismerjük mindazon jó barátainknak és ismerőseinknek, kik súlyos gyászunkban vigasztalni, drága jó atyánk ravatalára koszorút helyezni, a gyászszertartáson megjelenni kegyesek voltak, illetőleg a gyászszertartás tartamára fogataikat rendelkezésünkre bocsájtották, ez uton is szívből jövő köszönetünket nyilvánítani. — Székesfejérvár, 1901. április hó 27-én. — *A gyászoló család.*

— **Baleset.** Erdősi József bodaiki tanító a napokban kerékpáron völgynek ment s menet közben nem tudván kellőleg fékezni oly szerencsétlenül bukott le a kerékpárról, hogy több helyen súlyos zúzódásokat szenvedett, sőt vállcsontja is eltörtött. Gyógykezelés végett Székesfejérvárra szállították.

— **Az istálló vendége.** Móroczi Lőrincz és Sepsi János bérkocsisok ma hajnalban még legszébb álmukat aludták az istállóban, mikor már vendégük érkezett. A vendég zajtalanul ment az istállóba, azért egyik sem ébredt fel. Történt azonban, hogy Móroczi idegen kéz tapogatását érezte, de félálomban önmagának sem hitt; mikor azonban az idegen kéz a zsebében is kotorázott, kíváncsi volt rá s megfogta. A vendég meglepett volna, de már nem lehetett. A zajra Sepsi is felébredt s csakhamar kitűnt, hogy Sepsi már előbb meg lett mozgva, sőt zsebéből egy 12 kor. értékű óra s a zsebkész hiányzott. A kölcsönös bemutatkozás során az idegen kijelentette, hogy ő Kereszturi András pákozdi illetőségű jelenleg Ósz-utca 17. sz. alatti lakos, a ki kocsit akar fogadni, azt azonban a bérkocsis nem hitte el, hanem átadta az idegent még hajnalban a rendőrségnek.

— **A belügyminiszter és az asztaltársaságok.** A belügyminiszter egy most kibocsájtott rendeletében tisztázza azon kérdést, hogy mily esetben szükséges az asztaltársaságok alapszabályait kormányhatóságilag jóváhagyatni. A rendelet szerint azon esetekben kötelesek, ha az asztaltársaság

ság a tagok érdekein túlmenő egyéb célt is kitűz, mint pl. általános jótékonyosság, szegény gyermekek felruházása vagy ezek részére karácsonyfa felállítás, stb. Ez esetben működése már hatósági felügyelet alá vonandó s alapszabályai jóváhagyó záradékkal leendő ellátás végett bemutatni tart zik.

— **Az aggintézetre** vonatkozó legutóbbi cikkünk esetleg félreértésekre adhatna okot, ezt kikerülendők, megjegyezzük, hogy a 8 aggot nem az intézetből bocsátották el, hanem 8 agg részére, a kik az aggintézet konyhájáról naponta ételmezt kaptak, ezt a nyári hónapokra beszüntették a mint ez azelőtt is történni szokott, mert az intézet nincs abban a szerencsés helyzetben, hogy egész esztendőn keresztül adhasson nagyobb számú szegénynek ellátást.

— **Konyeros pajtások.** Kutasi Béla kovácssegéd együtt utazott Péli József nevű szaktársával Szolnoktól Fejérvárig. Ez utóbbi szíves volt megengedni, hogy Kutasi a ruhaneműit az ő ládájába tegye, a mivel együtt Székesfejérvárt bejárták a várost, hogy munkát keressenek. Így jártukban tegnap elérték Szakács Károly kovácsmühelyéhez, a hol meg is álltak s Kutasi bement, hogy beszéljen a mesterrel s midőn kijött, táva maradt a szája, mert kegyeres pajtásának hült helyét találta. Hiába kereste, hiába kutatta, mert Péli ekko. már a podgyással együtt meglépett. Kutasi kára mintegy 30 koronára rug. A rendőség a nyomozást elrendelte.

— **A hegyőr unokája.** Szentkúti István falubattyányi hegyőr jeles unokával dicsekedhetik, a ki midőn elfogy az aprópénze, az öregapját vagy megpumpolja, vagy meglopja. A jelen esetben az utóbbi tette. Vajda Vince ugyanis a napokban egy óvatlan pillanatban ellopta az öregapja vadonatúj borotváját 4 korona értékben. Szentkúti a pelyhedző ajku megborotválását most már a bíróságra bízta.

— **Tyuktolvaj.** Sándorovits Györgyné könyök utca 12. sz. alatti házban tartja tyúkjait. Ma arra a szomorú valóságra ébredt, hogy az ólból két tyúk hiányzik. Elpanaszolta a baját fűnekfának, de gyanúsítani senkit sem mert. Délelőtt a piacdon járkált s Gazdag Mária baromfikereskedőnél felismerte tyúkjait, a ki kijelentette, hogy a tyúkokat Pap Ferencz né Ösz-utca 12. sz. alatti lakostól vette. Papné a lopás tényét tagadja, de nehogy meghurcolóják (?) az 1 ft 65 kr. vételárt átadta Sándorovitsnéknak. Ily körülmények között könnyű kitalálni, hogy ki volt a tolvaj.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazoknak, kik felejtethen, áldott lelki nőm elhunyna alkalmával részvételük kifejezést adtak, a ravatalra koszorút helyeztek, a végtszertészen megjelentek és bármi módon a családunkat ért fájdalmas gyászt enyhíteni iparkodtak, ez uton fejezem ki az én és családom legmélyebb köszönetét. A jóságos ég áldja meg őket! — Székesfejérvár, 1901. ápr. 27. — *Szelke Kristóf.*

— **Örizzelen lovak.** Pallag András enyingi lakos f. hó 23-én saját fogatán városufikba jött bevásárlás végett. Az Apáczta- és a Galamb-utca sarkán leszállt kocsjáról s míg ő az egyik házban időzött, örizzelen lovak megunták a várakozást s utnak indultak vezető nélkül. Ugy látszik, a poros uton nem szívesen ballagtak, mert felmentek az aszfaltra s ott néhány fát alaposan megrongáltak. A rendőség Pallagot illó büntetésben fogja részesíteni.

— **Tolvaj szerető.** Pap József háziszolga gyengéd szerelmi viszonyt folytatott a vele egy házban szolgáló Bölcök Juliánával, a ki örv. Fleischer Lajosné konyháját dirigálta. Pap József néhány napi szabadságot élvezett a közelmúltban s ezt Bölcök Julianna akként használta fel, hogy a fehéreműt ellopja. Az úgy a bíróság előtt nyer elintézését.

— **Megszűnt állatjárvány.** A Seregélyes községhez tartozó Mészáros tanyán a sertés-orbánc megszűnt.

— **A herugett verkleis.** Tegnap a déli órákban teljesen tetehetetlenül hevert a szent István templom torony-feljárójánál Kleudk Vincze enyingi illetőségű kintornás. A tagbaszakadt, 28 éves fiatal ember bizonyára nem tartozik az alkohol-ellenesek közé s már ez a körülmény is elég volna fiatal korán kívül, hogy a hatásos ne véleményezné az engedély kiadását kintornázásra. Keresse meg kenyerét becsületes munkával és ne országos csavargással. A kintornást négy rendőr vezette a hűvösre.

— **Egy jó karban levő, nyolcz lóerejű Glajton és Shutleworth-gőzgép** céplésre ajánlatlik, esetleg meg is vehető. Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatal nyújt.

## IRODALOM.

— **Ö-szövetségi bibliai történetek középiskolák használatára.** Irta: dr. Pokorny Emánuel főgimnáziumi vallás tanár. Negyvenkét illusztrációval és egy térképpel. Az esztergomi főegyházmezei hatóság engedelmével. Budapest. A Szent-István-Társulat kiadása 1901. Ára füzve 1 korona 20 fill, kötve 1 korona 60 fill. A munka a magyar püspöki karnak a középiskolai vallás tanítás részére adott legújabb utasításai szerint készült. A szerző a középiskolában szerzett hosszú évi tapasztalatok után is indulva, kellő mértéket törekedett alkalmazni az anyag minősége és mennyisége tekintetében. Az ö-szövetségi történeteket folytonosan az új-szövetségre való vonatkozásukban adja elő. A fontosabb jevdöléseket és előképeket gondosan kiemeli. A untató moralizálást teljesen mellőzi. Erkölcsei tanulságokat nem fűz a történetekhez. Ezek valóban fölöslegessé válnak az erős vonásokkal leirt bibliai jellemek és események közvetlen hatása mellett. A történetek előadása lehetőség szerint ragaszkodik a Szent-írás szavaihoz, szigorúan kerülve minden önkényes megtoldást, vagy változtatást. A szent szöveg kifejezéseitől való eltérés csak ott fordul elő, ahol nevelési, tanítási, vagy nyelvészeti okok kívánták.

A szöveget élénkítő és magyarzó illusztrációk gondos kiválasztással ugy vannak alkalmazva, hogy a tárgy helyes felfogását előmozdítsák, az erkölcsi hatást fokozzák és a művészi érzéket is kielégítsék. A könyv tetszős nyomdai kiállítású kétszételenül hozzá fog járulni ahhoz, hogy mint a ft. vallás tanár urak, mind a tanulók megkedveljék. Az új-szövetségi rész a következő iskolai évben fog annak idején megjelenni.

Ugyancsak a Szent-István-Társulat kiadásába jelent meg közelébb a következő két középiskolai tankönyv: Demény Desző. *Egyháztörténelem.* A középiskolák felsőbb osztályai számára. A magyar püspöki kar 1900. január 29-én tartott közösi tanácskozása határozatából kötelezővé tett új tanterv utasításai szerint. Ára füzve 1 korona 20 fillér, kötve 1 korona 60 fillér.

Varga Desző dr. *Egyháztörténelem.* Iskolai használatra. A Szent-István-Társulat pályázatán díjat nyert tankönyv. Ára füzve 1 korona 40 fillér, kötve 1 korona 80 fillér.

— **A magyar nemzet történelme.** Középiskolák alsó osztályai számára. Irta Ujházy László, állami főgimnáziumi tanár. II. rész. A negyedik osztály számára. A Szent-István-Társulat kiadása. Budapest, Stephaneum. 1901. 8-ad. 220 l. Ára füzve 2 kor. 40 fill. (Engedélyezve, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter által 4431/1900. sz. rendeletével.) A mult év tavaszán jelent meg Ujházy történelmi tankönyvének első része, melyről a szakkritika már akkor elismeréssel szólt. De a legnagyobb elismerést a tanári testületek adták meg e derék könyvnek az által, hogy mindjárt az első évben harmincznál több iskolában (piarista, benczés, prémontrei kir. katolikus, állami gimnáziumokban, polgári és felsőbb leányiskolákban) fogadták el tankönyvül. Örömmel üdvözöljük Ujházy tankönyvének most megjelent, második, befejező részét, mely a középiskolák alsó osztályai igényeinek meg-

felelően hazánk történetét a mohácsi vésztől napjainkig tárgyalja. Arról biztosak vagyunk, hogy az a harminc és egynéhány iskola, mely az első részt elfogadta, nem fog megválni Ujházy tankönyvtől; de reméljük, hogy a többi katolikus (főleg szerzetes) iskolákba is bebocsájtást fog nyerni a Szent-István-Társulat e valóban sikertült, idősebb kiadványá. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában: Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28b.

## KÖZGAZDASÁG.

### Fejérmegyei tejszövetkezetei.

E czímen a Fejérmegyei Napló f. hó 7-iki számában egy cikk láttat napvilágot, amely behatóan foglalkozik ezen üdvös intézménnyel s kifejtve annak előnyös, sőt mulhatatlan szükségességét, végre a kivitelre nézve mondja el benne cikkíró ur saját nézeteit.

Amennyiben ugyancsak ezen cikkben szerény működéséről és a »Veszprémi sajtermelési központról« is tétetik említés, szükségességnek tartom erre épen a közérdeket szem előtt látva válaszolni annál is inkább, mert személyes tapasztalataim alapján egész pontossággal jelezhetem, hogy Fejérmegyében miért nem létesülhetnek tejszövetkezetek.

Osztom cikkíró ur nézetét, hogy első sorban a vezetők élehetlensége vagy szétszórtsága az oka, de legtöbb esetben ép ezek önhitsége és túlságos ambíciója. Volt eset az egyik községben, hogy elég szép érdekelttség mellett megtartottam az értekezletet, nemskora értesít a község jegyzője, hogy 42 egyén 62 üzletrészt jegyzett s ha az alakulást idősebbnek véletem, jójékké hamarabb; én erre azonnal válaszolva nagy örömmel kiszálltam, de akkorra már egy közeli vajtermelő szövetkezet igazgatósági tagja kiment a községbe és a polgárságot arra beszélte rá, hogy ne küldjék a tejszint Veszprémbe, hol csak 90 krajczárjával fizetik a vaját, hanem adják át nekik, mert ők közelebb is lévén, azonkívül legalább 1 forintért tudják értékesíteni. Erre összeül a kupaktanács, s még jól meg sem hányták-vetették a dolgot, már is megjött a harmadik apostol, telve ambícióval hirdetvén, hogy ez a második ajánlat egyáltalán el nem fogadható; az első az első csak jó volna, hanem ez magánvállalat s miután így annak olvetlen hasznának kell lenni, ezt a hasznát is mi iparkodjunk zsebre tenni az által, hogy mi létesítsünk vajtermelési központot szövetkezeti alapon. Mi történik ekkor? a polgár ember, aki amugy is bizalmatlan az uri osztályhoz, látván hogy az urak mennyire akarják boldogítani, nemhogy nagyobb bizalommal lenne ezen nemes ügy iránt, hanem ami csekély bizalma volt is, azt is elveszti, s a vég: Sok baba közt elvész a gyermek. Így van ez kedves Uram! ez a való tényállás.

Az egyes vajszövetkezetekről nem tartom szükségesnek bővebben megemlékezni, mert azoknak küzdelmeiről és sok esetben meddőségéről ma már mindenki meg van győződve és ezen nézetét — cikkíró urnak — teljesen osztom, átterek tehát a »vajtermelési központokra«.

Nagyon szép és elismerésre méltó cikkíró ur ügybuzgalma, de miután az határozottan ki-vihetetlen, így — bocsánat a kifejezésért — túlságos az ambíció, hogy miért azt az alantakban kíséreltem meg szerény tehetségem szerint kifejtteni.

Próbálkozzék meg bárki szövetkezeti alapon vajtermelési központot létesíteni és »bizton!« mondhatom, hogy rövid időn belül meg fog győződni arról, hogy ez teljesen lehetetlen, mert a mi népünk erre még nem értett, ez még azt is nehezen érti meg, hogy a 90 kr. vajból 1 liter tej — mi esik, és semmi esetre sem megy bele oly keves vállalatba, annál is inkább, mert a legutóbbi években éppen ilyen kétes jövedelmű fogyasztási szövetkezeteknél igen érzékenyen károsodtak. De tegyük föl, hogy létesülne az a vajtermelési központ »szövetkezeti alapon« s fél évig fizetné rá az üzletre — mint ez a veszprémi vajtermelési központnál még ma is megvan, bár 20 szövetkezetnél többnek a termékeit dolgozza föl, — szeretném én azt az igazgatóságot látni, amely ilyen esetben a szövetkezeteket illetőleg a központot összetartaná. Ezenkívül tapasztalat-

ból tudom, hogy a tejszínállomások (tejszövetkezetek) berendezési tárgyaiak beszerzéséhez szükséges 600-700 forint összeg is amely tényleg a vaj árából lesz 16 hó alatt levonva már oly nagy összeg a mai szorult anyagi viszonyok között, hogy ép ezért már Ruda Ernő és társai ez a magán vállalat — annyira ment az üzlet felvirágzásának érdekében, hogy elhatározta Fejérmegyében próba-tejszín-állomások létesítését oly formán, hogy egyes szövetkezeteknek 4 havi próbára szállítja az összes berendezési tárgyakat; ha négy hó múlva a szövetkezet nem találván meg számítását tel-  
oszlík, a czég — a beszerzési árban vissza-veszi az összes berendezési tárgyakat; tessék ezt szövetkezeti alapon megcsinálni. Ezek után tisztelettel kérdem cikkíró urtól, hogyan akarja az ő általa szándékolt vajtermelési központhoz a 100.000 korona befektetési alapot összehozni, illetve az egyetemleges felelősségre a polgárokat megnyerni.

Cikkíró ur elismeri ugyan, hogy a veszprémi vajtermelési központ a magas kormány támogatásával létesült és ennek felügyelete alatt működik, mégis habár burkoltan is fejezi ki, de határozottan ellene van, hogy a megyében létesítendő tejszínállomások a veszprémi vajtermelési központba küldjék termékeiket, figyelmen kívül hagyván, hogy ez által éppen az ő által fennhangoztatott elvnek mond határozottan ellent, ugyanis azt mondja: »mi az üdvös vállalkozásba népünket fokozottabb erővel fogjuk bevezetni, de addig, míg az ahhoz szükséges érettség népünkkel elérhető, mindent meg kell ragadnunk, a mi gyorsan vezet célhoz s ami a nép alapfoglalkozásának keretén belül könnyűséggel viheto keresztül.«

Már pedig kérdem, mi vezetne más ép Fejérmegyében legkönnyebben és leggyorsabban a célhoz, mint ha egyesült erővel azon törekednénk, hogy a veszprémi vajtermelési központnak mentül több szövetkezetet verbuválnánk, annál is inkább, mert azon rúd szerződés 11. pontja világosan kimondja, »ha Fejérmegye területén vajtermelési központ létesülne, joga van a szövetkezetnek oda minden kártérítés nélkül belépni«, így az illető szövetkezetek mintegy raktározva lennének egy jobb jövőre, mikor t. i. cikkíró ur által alakítandó vajtermelési központ létesülne.

Azt hiszem ezek után mindenki talán cikkíró ur is — meggyőződhetett arról, hogy a veszprémi vajtermelési központtal megkötendő szerződések a megye közönségének csak javára szolgálhatnak — tudomásom szerint a fejérmegyei gazdasági egyesület is ezen nézeten van, ugy a magam részéről a további eljárást a megye igen tisztelt érdekeltségére bízva, maradtam kiváló tisztelettel: Csik Antal.

## Anyakönyvi statisztika

1901. évi április hó 20-tól április hó 27-ig.

### I. Születés.

Született: 8 fiu, 8 leány. Ebből 7 törvénytelen fiu, 7 törvényes leány, 1 törvénytelen fiu, 1 törvénytelen leány. Összesen 16.

### II. Halálozás.

Elhaltak: Békefi György, róm. kath. 33 éves, m. a. v. pályőr, tudóvész. König László, róm. kath. 22 hónapos, hangrészgörcs. Börzsei Elek, róm. kath. 17 éves, cipésztanoncz, tudóvész. Szekle Kristófné Széclzl Mária, róm. kath. 71 éves, veselő. Duka Antal, róm. kath., 66 éves, aggintézeti gondozott, 45 éves, szivhüds. Szalczgruber János, róm. kath. aggintézeti gondozott, 45 éves, szivhüds. Horváth István ev. ref. 65

éves, tehenes, seregélyesi lakos, tudóvizenyő, tudóvizenyő folytán. Lauschmann József, róm. kath., városi takarékpénztári titkár, tudóvizenyő hör-göslöb következtében.

### III. Házasságkötés.

A fent jelzett idő alatt 2 volt.

### IV. Kihirdetések.

Kiss János földm. napsz. (Urhida) és Fraut-sits Julia házi cseléd (Székesfejérvár.) Kaklik István örmester (Székesfejérvár) és Wéber Mária (Lovasberény.) Fodor Lajos cipész és Nyitrai Etelka Mária (Székesfejérvár.) Viegler Károly kömives-segéd és Molnár Erzsébet keztüvarrónő (Székesfejérvár.) Kencsey István d. v. géplakakatos (Székesfejérvár) és Juhász Etelka (Szombathely.)

Alapított 1865.

## Ij. SCHAUMANN JÓZSEF

ARANYOZÓ, MARVANYOZÓ, TEMPLOMDISZÍTŐ,  
TÜKÜR, KÉPKERET RAKTÁRA  
SZÉKESFEHÉRVÁROTT,  
Barátok új épületében

Elvállal mindennemű aranyozást és disztitést,  
ugymint: Templomok, Salonok, Kávéházak, Disz-  
termek Aranyozását festését és Plasztikai Disztitését

Többesör kinttelve!

Asztalos szakmába  
vágó megrendelést  
elfogad

NAGY JÓZSEF  
SZÉCHENYI-UTCZA 24. SZ.

Készen kapható: Nyaraló vagy gyermek-szobába, esetleg előszobában alkalmazható felhő-fényezett szekrények s 16 személyre ebüdlő s egyéb butorok.

## VÉGH GYULA

szobafestő, mázólo  
Kossuth-utca 15. (Győry-ház.)

Elfogad:

Czím-, szoba-, kép-, templom-  
es oltárfestés, valamint mázólo  
s krétarajz munkát.

!!! Legújabb seccsió minták dús  
!!! választékban. !!!

## Fégekkihordás megkezdése.

Előjegyeztetni lehet:

Lichtnekert József  
fűszerkereskedésében.



Első cs. és kir. osztrák-magyar kizárólag szab.  
**Homlokzat-festék-gyár**  
 Kronsteiner Károly Bécs, III., Hauptstr. 120.  
 (saját házában.)  
 Aranyperemekkel kitüntette.

Füherozegi és herozegi uradalnok, os. és kir. katonai intézőségek, vasutak, ipari-bánya és gyári társulatok, építési vállalatok, építő-mesterek, ugyszintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója. E homlokzat-festékek, melyek mézben földoldatból, száraz állapotban, poralakban és 40 különböző mintában kilónként 15 krtól fölfelé szállítanak és a mi a festék szintiztségét illeti, azonos az olajfestékekkel.

Mintakártya, ugyszintén utasítás kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

**Éremmel kitüntette!**

**SIMON LAJOS**  
 asztalos és kárpitos  
 butorraktára  
 SZÉKESFEJÉRVÁROTT,  
 Kossuth-utca 11. szám.

Ajánlja saját készítményű asztalos és kárpitos butormunkákkal dúsan berendezett üzletét, hol mindennemű asztalos és kárpitos munkák gyorsan és pontosan elkészíttetnek,  
 jutányos áron.

Első magyar varrógép és kerékpár-gyár részvénytársaság. Budapest.

Ajánlják hazai gyártmányú **Adria, karikahajós Singer, Wheeler Wilson, Howe** stb.-féle saját készítményű  
 varrógépeiket és kerékpárjait a legjutányosabb árak mellett. — Nagy raktár minden néven nevezendő varrógép és kerékpár alkatrészekben. — Ajánlják továbbá teljes berendezett javító műhelyüket, hol mindennemű varrógép és kerékpár javítások gyorsan és pontosan eszközöltenek.

Vezetőközpont: **Márkus Simon özvegye és fia** cégégnél, Székesfejérvárott, Nádor- és Rózsa-utca sarkán a ciszterciák templomával szemben.



Alloin cocher Balaam  
 der Ort Schützengasse-Appelhofen  
 bei N. Thierry in Pregradá  
 1. Kralup-Schützengasse

Nelkülözhetlen és feltűnő hatása elmaradhatlan.  
**Világczikkek, kivitel minden országba.**  
 CHIEF-OFFICE 48. BRIXTON-ROAD. LONDON S. W.

A legmegbízhatóbb, legjobb az egész világon hírneves és legkeresettebb háziáczrek a  
**Thierry A.-féle balzsamok**  
 feltűnő hatással minden mell, tüdő, máj, gyomor és minden belső betegségben. Külöleg leghatásosabb **sebgyógyítószerek.**

Valódi csakis a minden államban regisztrált zöldszínű **apóca védjeggyel** és záró-kuppal belesajtol: **Alloin cocht** czimmel. Kimutatható évi gyártás 6 millió palack. — Postán küldve 12 kicsiny vagy 6 kettős palack 4 korona. — Egy próba palack prospectussal és a világ minden országában lévő raktárak jegyzékével együtt 1 korona 20 fillér. — Székesfejérvárott az **összeg előleges beküldése mellett** történik.

### Thierry A. centifolia kenőcse

(neve csodabalsam) eddig el nem ért összehúzó erővel és gyógyhatással! A műtéteket legtöbnyire fölöslegessé teszi. Ezzel a kenőccsel egy már 14 éves gyógyíthatatlannak tartott csontszű, sőt legújában egy 22 éves súlyos rákszerű bajt gyógyítottak meg! Hatása antyseptikus és gyors enyhülést, lehűtést és teljes gyógyulást hoz mindennemű gyulladásoknál és sebeknél. Puhítólag és elosztatólag hat és ehá. Jit biztosan bármilyen akármilyen mélyen behatolt idegen testet. **Egy tégely** bérmentesen 1 kor. 80 fillér csakis az összeg előleges beküldése mellett. Nagyobb megrendeléseknél olcsóbb.

Kimutatható évi gyártás 100.000 tégely. Mindkét szerről egész leltára áll betekintésre a világ minden országából beérkezett eredeti bizonyítványokon. — Kerüljük az utánzatokat és ügyeljünk a minden tégelyen beégett czégre: **Apotheker zum Schutz engel des A. Thierry**. Ahol raktár nincs, ne hagyjuk magunkat hamisítványok vagy állítólag hasonló értékű készítmények vételére rábeszélni, hanem, **rendeljük közvetlen és czimezzük azt:**

**Apotheker A. THIERRY'S FABRIK IN PREGRADA bei Rohitsch-Sauerbrunn.**

Az osztr. cs. és kir. áll. hivatalnokok szöv. szállítója. Contractor of the War-Office and the Admiralty London.

Kapható: **Török József** gyógyszerüzletében Budapest, Király-utca 12.



## SZÁMMER IMRE

KÖNYVNYOMDÁJA SZÉKESFEJÉRVÁR.

- o o o o o ELVÁLLAL MINDENEMŰ
- o o o o o KÖNYVNYOMTATÓ ÉS KÖNYVKÖTŐ
- o o o o o MUNKÁK KÉSZÍTÉSÉT IZLÉSE
- o o o o o KIÁLLÍTÁSSAL, JUTÁNYOS ARON.

AJÁNLJA DÚSAN FELSZERELT o o o o o  
 RAKTÁRÁT o o o o o  
 IRODAI, FOGALMAZÓ, LEVÉL o o o o o  
 ÉS CSOMAGOLÓ PAPIROKBAN. o o o o o

- o o o o o KÉSZLFTBEN TART MINDENEMŰ
- o o o o o NYOMTATVÁNYT ÜGYVÉDEK,
- o o o o o SZOLGABIRÓSÁGOK, KÖZSÉGEK,
- o o o o o EGYHÁZAK STB. RÉSZÉRE.

BÁSTYA-UTCZA 9. SZ. || || || TELEFON 99.



Nyomatott Szammer Imre könyvnyomdai intézetében, Székesfejérvárott.

**Egyházi és egyleti zászlók.**

Kitüntette:  
 Szeged 1876. — Székesfejérvár 1879. — Dees 1879. Budapest 1885. és 1890.

**Magyarország legrégebbi egyházi szerek és zászlók gyára**

**OBERBAUER ALAJOS utóda**

József főherceg és K. otild főherceggasszony ö császári és királyi fenségeinek udvari szállítója  
 BUDAPEST, Váci-utca 15-ik szám.  
 Alapított 1863-ik évben.

Elismert, megbízhatóság, pontos és szolid kiszolgálás.

Ajánlom dúsan felszerelt  
 egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyaimat a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, nevezetesen:  
**MISERUHÁKAT,**  
 pluviale, dalmatika és ornatúsokat.  
**Egyházi és társulati lobogókat.**  
 Tűzoltó, iskolásgyermek, Mária-társulati, ipartársulati, dalgyleti és temetkezési egyleti zászlókat.  
 Szent szobrokat, csillárokat, ciboriumokat és kelyheket. Fali- és oltár-gyertyatartókat és oltárlámpákat.  
 Monstranciákat, stáció-kepeket,  
 oltárokat, úrkoporsókat stb.  
 Régi ruhák javítását, valamint kelyhek, ciborium, monstrancia, oltárlámpák és oltár-gyertyatartók megezüstözését vagy meg-aranyozását elvállalom és olcsón készítem el.  
 Nagy választék arany-, ezüst- és selyem-hímzésekben, valamint hímzett egyházi ruhákban.  
 Képes árjegyzéket és költségvétést  
 & kívánatra bérmentve küldök. &

**Műhímes.**